

Poul Schlüters tale ved Folketingets åbning

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

3. oktober 1989

Sted

Christiansborg

Åbningstaler her i Folketinget plejer at strejfe alle hånde emner. De er ikke mindst et register over de mange initiativer, regeringen agter at lægge frem i det kommende folketingsår. Jeg ved, hvad jeg taler om, for jeg har hørt 25 af dem, og de sidste syv åbningstaler har jeg selv holdt.

Åbningstalen i år bliver anderledes. Jeg vil tale om tre – og kun tre – emner: de virkelig betydningsfulde temaer, vi står over for.

For det første vore ydre vilkår: udviklingen i verdenspolitikken og i EF.

For det andet de store samfundsøkonomiske problemer, som vi må og skal have fundet gode løsninger på i dette efterår.

For det tredje samarbejdsmulighederne her Folketinget.

NATO's målsætning har som bekendt siden Harmel-rapporten i 1967 været dels at opretholde et forsvarsberedskab og et politisk sammenhold, der er tilstrækkeligt til at sikre mod aggression, dels at medvirke til fremme af afspændingen mellem Øst og Vest.

Denne dobbelte målsætning har netop i de seneste år båret frugt og ført til en imødekommenhed fra Sovjetunionens side og en forbedring af forholdet mellem Øst og Vest. Den er derfor også blevet bekræftet på NATO-topmødet i maj i år, hvor der blev afstukket nye retningslinjer for alliancens arbejde og – ikke mindst – taget nye initiativer til gavn for sikkerheden og for afspændingen. Denne udvikling må i høj grad tilskrives en fortsat aktiv amerikansk indsats til gavn for den fælles sikkerhed.

Regeringen støtter aktivt NATO's bestræbelser for at opnå omfattende og verificerbare våbenkontrol- og nedrustningsaftaler, der kan øge stabiliteten mellem Øst og Vest. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at alliancen løbende afpasser sine forsvars- og våbenkontrolinteresser med det formål, at vi kan fastholde den fælles sikkerhed på det lavest mulige forsvarsniveau.

Det er glædeligt, at der i marts i år blev indgået et nyt forsvarsforlig herhjemme – aftalen om forsvarets ordning 1989-91. Konstellationen af forligspartier sikrer den brede opbakning hen over midten i dansk politik, som jeg mener forsvaret og samfundet er bedst tjent med. Forliget bekræfter utvetydigt vort medlemskab af NATO og understreger betydningen af samarbejdet med vore allierede.

Forliget styrker endvidere forsvarets, herunder hjemmeværnets, muligheder for at løse sine opgaver inden for en uændret økonomisk ramme. Dette opnås ved den længe tiltrængte forøgelse af antallet af værnepligtige og ved iværksættelse af en række nyanskaffelser og i moderniseringsprojekter på materiellet.

Det er regeringens forventning, at Forsvarskommissionen vil fremlægge sådanne forslag til forsvarets fremtidige indretning, at det på en fleksibel måde kan

bidrage til den internationale stabilitet, der er målet for de igangværende Øst-Vest-forhandlinger.

Den fortsat positive udvikling i Øst-Vest-forholdet giver helt nye muligheder for et fredeligt samkvem på tværs af grænserne. De reformer, der er ved at blive gennemført i en række østeuropæiske lande, er uden sidestykke i nyere historie. Dannelsen af en ikkekommunistisk regering i Polen og forberedelsen af frie valg i Ungarn er foreløbige højdepunkter. Sammen med reformerne i Sovjetunionen giver de hidtil usete muligheder for en udbygning af det økonomiske, politiske og kulturelle samarbejde med landene i Østeuropa.

Regeringen vil arbejde aktivt for at opmuntre og støtte reformtendenserne i Østeuropa og Sovjetunionen, både i vore direkte kontakter med disse lande og i internationale organisationer. Det kræver nytænkning også på det økonomiske og handelsmæssige område. Vi har alle interesse i et Europa, som ikke er mærket af kunstige skillelinjer. Regeringen har i sidste uge fremlagt et omfattende program for samarbejdet.

Fremskridtene inden for Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa afspejler tydeligt de nye tendenser. Menneskerettighederne indtager nu deres naturlige fremtrædende plads, noget, regeringen lægger stor vægt på. Vi håber, at mødet i København næste sommer vil bidrage til yderligere fremskridt.

Wien-forhandlingerne om konventionelle styrker i Europa har fået en lovende start. Vi er kommet med konstruktive og vidtrækkende udspil, og vi har fået et mere åbent og konstruktivt modspil.

Et af de vigtigste spørgsmål i samarbejdet i De Europæiske Fællesskaber er

arbejdet hen imod gennemførelsen af det indre marked.

For regeringen er det vigtigt, at det indre marked ikke er et mål i sig selv, men derimod et middel til at fremme beskæftigelsen og styrke den industrielle og teknologiske udvikling i de europæiske lande.

Der er hos alle store forventninger til det indre marked – forventninger, som bedst kan indfries, hvis vi udviser en fordomsfri holdning og er rede til at møde de udfordringer og muligheder, der byder sig. Det er glædeligt at notere sig de betydelige fremskridt, der allerede er gjort hen imod det indre marked.

Regeringen er tilfreds med forløbet af Det Europæiske Råds møde i Madrid i juni måned. Beslutningerne om at iværksætte en proces hen imod den såkaldte økonomiske og monetære union giver medlemslandene tid til grundigt at overveje problematikken. Der bliver tale om en gradvis proces.

Der er ingen tvivl om, at Danmark har en betydelig fordel af en styrkelse af det økonomiske og monetære samarbejde i Europa. Det er ud fra denne grundlæggende overbevisning, at regeringen går ind i de kommende forhandlinger. Regeringen vil naturligvis bygge på den dagsorden, som Folketinget vedtog den 23. maj 1989.

Den europæiske samarbejdsproces er på ny kommet i gang. Det er vigtigt, at vi fra dansk side betragter denne udvikling som en positiv udfordring. Den mødes med en aktiv og offensiv indsats.

Regeringen agter at deltage i EF-samarbejdet og den europæiske samarbejdsproces med det mål at opnå et bedre grundlag for økonomisk fremgang i Danmark. Danmarks økonomiske problemer, herunder i første række afvikling af underskuddet på betalingsbalancen, kan kun løses med Danmark som aktiv og ansvarlig deltager i et europæisk økonomisk fællesskab i udvikling og fremgang.

Den dynamiske udvikling i Fællesskabet har helt naturligt resulteret i en stigende interesse i de øvrige europæiske lande. Det gælder også de nordiske lande. Og i flere af EF's nabolande diskuteres EF-medlemskab åbent som en realistisk mulighed. Østrig har som bekendt allerede indgivet sin ansøgning om medlemskab.

Regeringen fastholder, at Fællesskabet må forholde sig åbent over for tredjelande. De europæiske lande, der er rede til at påtage sig de forpligtelser, der naturligt flyder af et medlemskab, må kunne blive medlemmer. EF er ikke en lukket klub.

Også på det handelsmæssige område må Fællesskabet forholde sig åbent. Regeringen vil arbejde for en udbygning af Fællesskabets forbindelser til EFTA-landene, således at disse på gensidig basis kan blive tættere knyttet til udviklingen i EF.

Regeringen vil ligeledes arbejde for, at EF styrker og udbygger det åbne internationale handelssystem, først og fremmest gennem en fortsat konstruktiv deltagelse i Uruguay-runden med henblik på at øge vore eksportmuligheder på basis af balancerede løsninger med fordel for alle.

Vi har fået afklaret en række vigtige principper og forudsætninger for de kommende års bistand til udviklingslandene. Antallet af samarbejdslande vil over de næste 5 år blive indskrænket til 20-25.

Vi skal udnytte alle ressourcer i vores ulandsbistand rationelt. Det særlige kontaktudvalg med erhvervsliv og fagbevægelse kan forhåbentlig lede til nye initiativer.

Regeringen vil fortsat arbejde for, at samarbejdet med de nordiske lande samt forbindelserne mellem Fællesskabet og de enkelte nordiske lande udbygges. Regeringen vil lægge vægt på at fortsætte og styrke det eksisterende nordiske samarbejde, som naturligvis har stor værdi i sig selv.

I det folketingsår, vi nu går ind i, skal vi træffe store og betydningsfulde afgørelser. Har vi modet og den politiske vilje, kan vi lægge grunden til en mere positiv udvikling for det danske samfund i de kommende år.

Lykkes det ikke at skabe et arbejdsdueligt flertal omkring de nødvendige ændringer af væsentlige strukturer i vort samfund, vil vi derimod komme til at opleve en utilfredsstillende udvikling.

Det er den udfordring – og det er det ansvar – alle Folketingets partier er stillet over for.

I de sidste syv år er der på de fleste områder sket en mærkbar drejning i positiv retning.

Renten er bragt ned på et niveau, der stemmer bedre med niveauet i de lande, vi skal konkurrere med.

Vi er gået fra højinflations til lavinflations.

Vi har været i stand til at fastholde en fast kronkurs.

Realvæksten i de offentlige udgifter er stort set bragt til ophør.

Der er skabt en bedre – men endnu ikke tilfredsstillende – balance mellem den offentlige og den private sektor.

Der er ligevægt på de offentlige finanser.

Underskuddet på betalingsbalancen målt som procent af bruttonationalproduktet er nu det laveste siden 1975.

Der er således ikke nogen træk i udviklingen, som gør det nødvendigt at foretage traditionelle indgreb.

Vi har i 1988 og 1989 opnået en kraftig forbedring af betalingsbalancen i forhold til de nærmest foregående år, og denne forbedring er ikke mindst skabt gennem en kraftig stigning i eksporten. Det skyldes bl.a. den forbedring af konkurrenceevnen, der er sket i det sidste par år. Mængdemæssigt steg industrieksporten sidste år med 5_ pct., og i år er væksten yderligere accelereret. Det skønnes, at vi når op på en vækst på over 7 pct. Eksportordrerne er 20 pct. større end for et år siden. Også fødevareeksporten er nu glædeligvis i klar stigning.

Den private sektors produktion er igen begyndt at stige efter 2 år med stagnation.

Vi har altså opnået ganske gode og positive resultater. Men vi kan ikke blive stående ved det, der er nået.

Vi har stadig et betragteligt underskud på betalingsbalancen som følge af den betydelige rentebyrde, vi har pådraget os.

Og vi har en arbejdsløshed, som er alt for høj – med de sociale og menneskelige ulykker, det fører med sig.

Vi må erkende, at de to problemer kan vi ikke løse, hvis vi ikke er i stand til at tilvejebringe dybtgående strukturelle ændringer i væsentlige dele af vort samfund.

Den opgave bliver så meget mere påtrængende og hastende, som vi med stærke skridt bevæger os frem mod den fulde realisering af det indre marked i 1992. Det indre marked åbner store muligheder for danske produkter på et hjemmemarked med 325 millioner mennesker. Men det stiller os naturligvis også over for en øget udfordring i form af skærpet konkurrence fra andre fællesmarkedslande.

Hvis vi når at ruste os til at udnytte de store muligheder og møde den skærpede konkurrence, vil etableringen af det indre marked kunne hjælpe os til at løse begge de to problemer, både arbejdsløsheden og underskuddet på betalingsbalancen.

Derfor må vi i gang med en storstilet indsats nu. Der er ikke nogen tid at spille. Vi har set, at med de nuværende strukturer kan vi ikke på én gang nedbringe arbejdsløsheden og fjerne underskuddet på betalingsbalancen, selvom eksporten bæres oppe af en international konjunkturopgang.

I 1985 og 1986 forøgede vi produktionen og beskæftigelsen kraftigt som følge af en stigning i den indenlandske efterspørgsel. Det gik så til gengæld ud over betalingsbalancen. Derfor blev vi nødt til at slå bremserne i. Det gav så en positiv udvikling på betalingsbalancen, men til gengæld blev der flere arbejdsløse.

Det er den svikmølle, vi skal se at komme ud af. Vi skal have ændret strukturerne i vort samfund sådan, at vi på samme tid kan formindske arbejdsløsheden og fjerne underskuddet på betalingsbalancen. Denne dobbelte målsætning kan vi kun nå, såfremt vi endnu mere gør eksportproduktionen og den importkonkurrerende produktion til motoren i det opsving, som skal fjerne arbejdsløsheden.

Det er det, vi skal skabe forudsætningerne for, og der findes ingen genvej.

Det forudsætter for det første, at vi forbedrer danske arbejdspladser konkurrenceevne over for deres udenlandske konkurrenter og giver dem mulighed for at investere i udvidelser og ny produktion.

Det forudsætter for det andet, at vi løser en række mobilitets- og uddannelsesproblemer, så vi undgår, at der opstår alvorlige flaskehalsproblemer.

For det tredje forudsætter det, at vi opnår en bedre balance mellem den private og den offentlige sektor.

For det fjerde forudsætter det en mærkbar forøgelse af opsparingen i vort samfund. Det bør efter regeringens opfattelse ske gennem en forøgelse af den private opsparing.

Forbedringen af vore arbejdspladser evne til at konkurrere og investere må efter regeringens opfattelse ske gennem en indsats over et meget bredt felt.

Vi må sørge for, at den danske rente bliver bragt i endnu bedre overensstemmelse med renteniveauet [SIC] hos vore konkurrenter. Derfor skal vi fortsat sikre, at den faste kronkurspolitik er troværdig, og vi skal undgå, at der igen opstår underskud på de offentlige finanser.

Da renten skal bringes yderligere ned, skal vi fortsat modvirke forøgelse af det lånefinansierede forbrug. Vi har opnået et godt resultat gennem skattereformen og kartoffelkuren. Det er vigtigt at fastholde tendensen til mindre gældsstiftelse og øget privat opsparing.

Dernæst må erhvervsbeskatningen i Danmark bringes i bedre overensstemmelse med erhvervsbeskatningen i andre lande. Det forudsætter først og fremmest en sænkning af skatteprocenten og af skattetrykket.

I de lande, vi konkurrerer med, har man i de senere år gennemført væsentlige sænkninger med det resultat, at Danmark nu indtager en klar topplacering. Det er en væsentlig hæmsko for vore konkurrenceerhverv. De problemer, vi slås med, taler i stedet for, at vi skal ligge i underkanten.

Endelig spiller det en helt afgørende rolle, at udviklingen i lønindkomsterne i de kommende år kommer til at ligge klart under udviklingen hos vore konkurrenter. I den henseende hviler der et stort, selvstændigt ansvar på arbejdsmarkedets parter. Det var glædeligt at se, at de ved de seneste overenskomstforhandlinger viste en betydelig grad af ansvarlighed. Det er af afgørende betydning, at denne ansvarlighed fastholdes også ved overenskomstforhandlingerne i de kommende år, hvor spillerummet for lønforhøjelser vil være meget snævert.

Det er regeringens opfattelse, at vi skal tilrettelægge tingene sådan, at vi gør det lettere for parterne at vise denne ansvarlighed og gør det tydeligere for dem, at det også er til deres egen fordel.

Vi har den opfattelse, at det vil være lettere for lønmodtagerne at nøjes med meget beskedne lønforhøjelser, hvis de til gengæld får lov til selv at beholde en større del af pengene. Derfor tillægger regeringen det afgørende betydning, at der sker en lettelse i beskatningen af den sidst indtjente krone.

Vi må også bringe personbeskatningen i Danmark i bedre overensstemmelse med personbeskatningen i de lande, vi skal konkurrere med. De har i stor udstrækning sænket deres marginalsatter i de senere år. Det vil betyde, at provenuet af indkomsts-katten vil blive formindsket. Da det ikke vil være forsvarligt at lempe finanspolitikken, må vi så skaffe andre indtægter, også må vi føre en offentlig udgiftspolitik, som gør skattelettelse forsvarlig.

Når vi lægger så stor vægt på overenskomster med meget små lønstigninger, er det, fordi det baner vejen for en højere beskæftigelse og dermed lavere arbejdsløshed.

Den alt for høje arbejdsløshed, vi nu har haft i Danmark jo faktisk i de sidste 15 år, må ses i lyset af strukturproblemerne på arbejdsmarkedet. Dette så vi tydeligt under opsvinget i 1985 og 1986, hvor der jo selv med over 220.000 ledige blev konstateret betydelige flaskehalsproblemer og deraf følgende lønpres. Vi må være meget på vagt, så vi ikke kommer i samme situation på ny. Vi får kun fuld beskæftigelse igen, hvis vi får løst strukturproblemerne på arbejdsmarkedet. Derfor er det nødvendigt at sanere dagpengesystemet og gennemføre en storstilet uddannelsesindsats. De igangværende forhandlinger med arbejdsmarkedets parter har bl.a. til formål at bidrage til en løsning af disse problemer.

På dagpenge området må der skabes et nyt system, hvor arbejdsmarkedets parter direkte kommer til at bære det økonomiske hovedansvar for en stigning i

arbejdsløsheden og får den økonomiske fordel ved et fald i ledigheden. I starten vil en sådan finansieringsreform betyde, at såvel arbejdsgivere som lønmodtagere skal betale større bidrag, men det modsvares af, at pengene skal anvendes til skattelettelser for de samme grupper, og på længere sigt vil merudgifterne blive mindre end skattelettelserne.

Det er en omlægning, som i særlig grad vil gavne lønmodtagerne. Flere vil få arbejde og dermed en højere indkomst, og lønmodtagerne vil få mere ud af de beskedne lønforhøjelser, der er plads til. De vil også få mere ud af en ekstra indsats, og hvis de gennem en ansvarlig lønpolitik hjælper til med at formindske ledigheden, får de kontant betaling i form af lavere bidrag til dækning af dagpengeudgifterne.

Men det er imidlertid ikke nok, at dagpengesystemet reformeres. Konkurrenceerhvervenes udvikling hæmmes, hvis de ikke kan få den nødvendige arbejdskraft med de rigtige kvalifikationer. Det kan betyde, at væsentlige valutaskabende afsætningsmuligheder ikke bliver udnyttet. Risikoen derfor bliver større med de små ungdomsårgange, som nu og i de kommende år melder sig på arbejdsmarkedet.

Derfor må vi sørge for, at alle unge kan få en kvalitetspræget uddannelse. Regeringen har indgået en aftale, der sigter på at fremskaffe yderligere 7.000 lære- og praktikpladser. Denne ekstraordinære indsats skal videreføres, indtil udbud af og efterspørgsel efter pladser kommer i naturlig ligevægt.

Der skal også fremskaffes ekstra pladser på de videregående uddannelser. Siden 1960'erne er der sket en tidobling af det antal unge, der melder sig til disse uddannelser. Regeringen har nu fremlagt en plan om fremskaffelse af 11.000 ekstra pladser over 4-5 år for at afhjælpe et midlertidigt kapacitetsproblem.

Snævre faggrænser og traditionel tænkning fører desværre ofte til, at de kvalifikationer, som arbejdsstyrken er i besiddelse af, ikke bliver udnyttet tilstrækkelig effektivt. Hertil kommer et stærkt stigende behov for efter- og videreuddannelse, hvis Danmark skal kunne klare sig i konkurrencen på verdensmarkedet. Behovet for mere efteruddannelse dækker bredt, men behovet er særlig stort blandt de grupper, som kun har en beskeden uddannelse bag sig. Derfor foreslår regeringen, at der i løbet af de kommende 5 år oprettes, hvad der svarer til 30.000 nye helårspladser til efteruddannelse. Finansieringen skal ske via effektivisering af de bestående uddannelser, øget brugerbetaling og overenskomstaftalte bidrag.

Disse forslag ligger i naturlig forlængelse af den aftale om en forstærket indsats mod langvarig ledighed, som blev indgået i sidste folketingssamling. Det drejer sig om at ombytte en passiv forsørgelsessituation med en aktiv indsats, som kan føre til en egentlig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Også på det sociale område vil regeringen, fortsætte og udbygge aktiviserings- og forebyggelseslinjen. Vi kan hverken af menneskelige eller af økonomiske grunde affinde os med, at flere og flere havner på kontanthjælp og førtidspension og dermed skubbes ud i en passiv tilværelse. Regeringen vil derfor fremlægge et i revideret udspil, der sikrer unge ledige beskæftigelse i stedet for kontanthjælp.

Der vil også inden for meget kort tid blive fremsat forslag til gennemgribende ændringer af sygedagpengeområdet. Ændringerne vil betyde forenklinger, bedre sammenhæng og gennemskuelse i de sociale ordninger. I forbindelse dermed vil der ske en forstærkning af revaliderings- og beskæftigelsesindsatsen, bl.a. ved, at der indføres en særlig revalideringsydelse.

Vi kommer til at fastholde den stramme udgiftspolitik både i staten og hos kommunerne, og vi må nødvendigvis bremse den opdrift, der er i overførselsindkomsterne. Det er nødvendigt, hvis vi skal kunne finansiere den nedsættelse af marginalsatterne, som kan blive så væsentlig for den fremtidige udvikling. Ved tilrettelæggelsen af denne udgiftspolitik vil vi stræbe efter at undgå passiv forsørgelse og i stedet satse på at drage mennesker ind i en oplærings- eller arbejdsituation. Vi har aftalt med kommunernes organisationer, at vi næste år vil forhandle om en 4-årig aftale. Vort udgangspunkt er, at skatten i løbet af perioden kan nedsættes med 2 pct.

Skal vi på én gang standse gældsætningen til udlandet og skaffe plads til de nødvendige investeringer i nye arbejdspladser og ny teknologi, må den samlede opsparing i samfundet forøges mærkbart. Det mener regeringen bør ske i form af større privat opsparing, og derfor er den indstillet på at bane vej for pensionsordninger for de to tredjedele af befolkningen, som ikke har nogen i dag. Gennemført på den rigtige måde kan det give et værdifuldt bidrag til den samlede opsparing. Samtidig vil det indebære en værdifuld overbygning på folkepensionen.

Jeg har peget på fem afgørende områder i en samlet strukturpolitik: en tilpasning af skatte- og afgiftsstrukturen til EF's indre marked, forbedring af konkurrenceevnen og erhvervenes muligheder for at investere, en smidiggørelse af arbejdsmarkedet, en offentlig udgiftspolitik, som skaber bedre balance mellem den private og den offentlige sektor, og endelig en kraftig forøgelse af den private opsparing. Jeg kommer til at understrege, at der ikke er tale om alternativer, som vi kan vælge imellem. Skal det lykkes at forlige hensynet til beskæftigelsen med hensynet til betalingsbalancen, er det nødvendigt at angribe alle fem problemer samtidig. Gennemfører vi en sådan strukturomlægning, vil den være til gavn for alle erhvervsgrøene.

Da jeg sidste år holdt min åbningstale på regeringens vegne her i Folketinget, gjorde jeg udførligt rede for de holdninger og de målsætninger, regeringen og de

partier, der står bag den, har. Regeringen arbejder stadig ud fra dette grundlag, og det er ud fra disse synspunkter, vi har taget fat på det, der må være den væsentligste opgave for os alle i dette folketingsår: at forhandle os frem til en løsning af de strukturproblemer, jeg netop har beskrevet.

Regeringen indbyder alle Folketingets partier til at medvirke til gennemførelsen af en indsats, som på en gang kan sikre en nedgang i arbejdsløsheden og ligevægt på betalingsbalancen. Jeg ville gerne understrege, at alle partier er velkomne til at deltage i arbejdet, men på den anden side kan intet enkelt parti have vetoret over for gennemførelsen af forslag, som regeringen finder det nødvendigt at gennemføre for at styrke danske arbejdspladser og dansk produktion i de kommende år.

Skal målet nås, skal der imidlertid gennemføres omfattende strukturændringer, og det skal ske på en sådan måde, at der i befolkningen og i erhvervslivet kan være tillid til, at man nu kender det grundlag, der skal disponeres ud fra i den kommende årrække.

Derfor lægger regeringen vægt på at nå frem til en løsning, der kan bæres igennem af et bredt flertal i Folketinget. Derfor har vi i de sidste to måneder forhandlet med Socialdemokratiet, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti for at undersøge mulighederne for at finde frem til et fælles grundlag.

Det er jo en kendt sag, at der er fremlagt flere bud på, hvordan en samlet løsning kunne se ud. Forhandlingerne har gjort det klart, at hverken Socialdemokratiets eller regeringens plan vil kunne samle et flertal her i Tinget. Selvom forhandlingerne har vist, at der er en betydelig afstand mellem regeringens og Socialdemokratiets synspunkter, vil regeringen ikke opgive bestræbelserne for at nå til enighed med partierne bag skattereformen om en socialt afbalanceret løsning, som effektivt vil kunne bidrage til varigt at styrke dansk økonomi med

det klare sigte – sagt igen – at formindske arbejdsløsheden og fjerne underskuddet på betalingsbalancen.

Det er en opgave, som hvert parti og hvert eneste medlem her i Folketinget har et ansvar for, men det gælder ikke mindst – synes jeg – de partier, som gennem årene har haft et medansvar for at bygge det samfund op, vi har i dag, med den kvalitet og styrke, det har, men også med de strukturer, som ikke længere er egnede til at møde de udfordringer, vi vil blive stillet over for i de kommende år. Vi må i fællesskab påtage os ansvaret for at være med til at ændre strukturerne i vort samfund, så de passer til morgendagens vilkår.

Må jeg foreslå, at vi indleder folketingsåret med at udbringe et »Danmark leve«.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Det Konservative Folkeparti, Folketingstale, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schlueters-aabningstale-1989>